

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 105/2018-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. februára 2018 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Keller špeciálne zakladanie, spol. s r.o., Hraničná 18-AB 6, Bratislava, zastúpenej spoločnosťou Erben & Erben, advokátska kancelária, s. r. o., Mostová 2, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Juraj Erben, vo veci porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 4 NcC 26/2017-434 zo 16. októbra 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti Keller špeciálne zakladanie, spol. s r. o., o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. decembra 2017 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Keller špeciálne zakladanie,

spol. s r. o., Hraničná 18-AB 6, Bratislava (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky(ďalej len „ústava“) a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 NcC 26/2017-434 zo 16. októbra 2017.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že Okresnému súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) bola 31. augusta 2015 doručená žaloba o náhradu škody s návrhom na vydanie platobného rozkazu, ktorou sa žalobca [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], domáhal od sťažovateľa náhrady škody. Konanie pred okresným súdom je vedené pod sp. zn. 21 C 288/2015. Ako uviedol samotný sťažovateľ „Dňa 12. 10. 2016 sa na Okresnom súde Bratislava II uskutočnilo predbežné prejednanie sporu v zmysle ust. § 170 CSP, na ktorom zákonná sudkyňa Okresného súdu Bratislava II, JUDr. Dagmar Buchalová vyslovila predbežný právny názor, že Žaloba je nedôvodná. Dňa 20. 01. 2017 sa uskutočnilo prvé pojednávanie vo veci a ďalšie pojednávania prebehli dňa 14. 04. 2017 a 07. 06. 2017. Na pojednávaní dňa 09. 10. 2017, ktorého sa zúčastnil žalobca a jeho nový právny zástupca, súd krátkou cestou doručil Sťažovateľovi námietku zaujatosti voči zákonnej sudkyňi Okresného súdu Bratislava II, JUDr. Dagmar Buchalovej, pre konflikt záujmov s novým právnym zástupcom (nie stranou!).“. Krajský súd svojím uznesením č. k. 4 NcC 26/2017-434 zo 16. októbra 2017 rozhodol o vylúčení zákonnej sudkyne JUDr. Dagmar Buchalovej z konania. V ostatnom podal sťažovateľ sťažnosť ústavnému súdu.

Sťažovateľ v predostretej argumentácii skonštatoval, že „... k zmene právneho zástupcu došlo až po pojednávaní konanom dňa 07. 06. 2017, na ktorom došlo takmer k úplnému vyčerpaniu dôkazných prostriedkov navrhnutých žalobcom a dalo sa reálne očakávať rozhodnutie vo veci alebo aspoň koncentrácia konania, spolu s vyslovením právneho názoru zákonnej sudkyne. Sťažovateľ preto považuje zmenu právneho zástupcu žalobcom v tomto štádiu konania za účelovú. Napriek tomu, že došlo k takmer úplnému vyčerpaniu dôkazných prostriedkov zo strany žalobcu, nepodarilo sa mu presvedčiť sudkyňu aby zmenila vyslovený predbežný právny názor. Žalobca si preto vedome a cielene zvolil

právneho zástupcu, ktorý má konflikt záujmov so sudkyňou za účelom vylúčiť ju z prejednávania tohto sporu, nakoľko svoj predbežný právny názor nezmenila podľa jeho predstáv.“. Podľa názoru sťažovateľa „Nový právny zástupca mal vedomosť o tom, kto je zákonnou sudkyňou v Súdnom konaní. O tejto skutočnosti ho žalobca nepochybne informoval pri preberaní zastúpenia. Vyplýva to aj z jeho samotnej námietky zaujatosti. Novozvolený právny zástupca mal žalobcu informovať o tom, že v minulosti bola sudkyňa jeho klientkou, pričom s jeho právnym zastúpením nebola spokojná. Žalobca aj napriek tomu zadal advokátovi pokyn pripraviť a vzniesť námietku zaujatosti a advokát aj napriek konfliktu so sudkyňou vec prevzal a námietku podal. Uvedený prípad je vedomým zneužitím práva zo strany Žalobcu a jeho právneho zástupcu s jediným cieľom vylúčiť zákonného sudcu, ktorý nemal žiaden konflikt záujmov vo veci samej, ani s osobami sporových strán.“.

V dôsledku uvedených skutočností sťažovateľ uzavrel: „Pod pojem zákonný sudca síce patrí aj sudca, ktorému bola vec pridelená z dôvodu vylúčenia iného sudcu pre zaujatosť, avšak podľa názoru Sťažovateľa ochrana poskytovaná článkom 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky sa nevzťahuje aj na prípady, v ktorých zaujatosť sudcu úmyselne spôsobí strana sporu a to počas už prebiehajúceho konania pred zákonným sudcom tak ako sa to stalo v tomto prípade. V danom prípade ide o vedomé, úmyselné zneužitie práva. Oslovený a novozvolený právny zástupca bol povinný odmietnuť prevzatie zastúpenia práve z dôvodu možného konfliktu záujmov (ust. § 21 a § 22 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii... Pokiaľ k uvedenému postupu nedošlo, mala by dôsledky znášať tá procesná strana, ktorá právo zneužíva. Zákonný sudca by preto nemal byť pozbavený možnosti pokračovať v konaní. Najmä v prípadoch keď sám žiadnu zaujatosť nepociťuje a nevyjadri.“

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„a/ Uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k.: 4NcC/26/2017 - 434, zo dňa 16.10.2017 bolo porušené základné právo Keller špeciálne zakladanie, spol. s r.o., [REDACTED], so sídlom Hraničná 18-AB 6, Bratislava 821 05, zapísaný v Obchodnom registri Okresného súdu Bratislava I., odd. Sro, vl. č.: 1899/B , upravené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

b/ Uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k.: 4NcC/26/2017 - 434, zo dňa 16.10.2017 sa zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

c/ Sťažovateľovi priznáva náhradu trov právneho zastúpenia...“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy, je založená na princípe subsidiarity. Princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, preto musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu (II. ÚS 148/02, IV. ÚS 78/04, I. ÚS 178/04, IV. ÚS 380/04).

Zmysel a účel princípu subsidiarity treba vidieť v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Inými slovami, ústavné súdnictvo v individuálnych veciach je vybudované predovšetkým na zásade preskúmavania právoplatne skončených vecí (IV. ÚS 187/09). Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú (IV. ÚS 133/09, I. ÚS 341/09). Opačný záver by znamenal popretie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu, na ktorom je založená právomoc ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (III. ÚS 149/04). Sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je teda nástrojom ochrany základných práv nastupujúcich po vyčerpaní všetkých dostupných prostriedkov ochrany práv uplatniteľných v súlade so zákonom v systéme orgánov verejnej moci (IV. ÚS 62/08, I. ÚS 279/09).

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry opakovane vyslovil, že predpokladom na záver o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie garantované v čl. 6 ods. 1 dohovoru je také porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstrániteľné činnosťou všeobecného súdu pred začatím konania alebo v konaní vo veci samej, resp. ktoré nemožno napraviť procesnými prostriedkami, ktoré sú obsiahnuté v Občianskom súdnom poriadku (účinnom do 30. júna 2016, m. m. I. ÚS 148/03, III. ÚS 355/05, II. ÚS 307/06), rovnako aj v zákone

č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov [(ďalej len „CSP“), napr. aj prostredníctvom inštitútov opravných prostriedkov, v rámci ktorých závažné procesné pochybenia, medzi ktoré je možné zaradiť aj porušenie základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, sú dôvodom na podanie odvolania podľa § 65 ods. 1 písm. c) CSP, ako aj dovolania podľa § 420 písm. e) CSP vo veci samej...]. V súlade so svojou rozhodovacou činnosťou ústavný súd teda poukazuje na to, že základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, rovnako tak aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru „je výsledkové“, to znamená, že mu musí zodpovedať proces ako celok a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08).

Za týchto okolností by prijatie sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie bolo v rozpore s princípom subsidiarity, na ktorom je založená právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Nevyužitie niektorej z možností ochrany označeného práva nemožno nahradzovať sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže konať len vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú možnosť účinnej ochrany svojich práv (čl. 127 ods. 1 ústavy). Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej neprípustnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. februára 2018